

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 7144 Școl.

Notificare oficială.

Cu 1 Septemvrie nou, 1907, secțiunea pedagogică a seminarului nostru arhidiecezan se organizează cu curs de 4 ani, și elevii cari vor fi susceptuți în cursul I, vor fi supuși cursului de 4 ani.

Pentru primirea în cursul I pedagogic sunt a se face cereri, cari trebuie să între la acest consistor până la 1/14 August 1907, la cari cereri sunt de a se alătura următoarele documente în original:

1. Carte de botez.

2. Testimoniu de pe anul ultim de școală, din care să fie evident că a absolvat cu succes 4 clase gimnaziale, reale sau civile;

3. Testimoniu dela medic, că respectivul este deplin sănătos.

Cererile intrate după expirarea termenului nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, 28 Iunie v. 1807.

Consistoriul arhidiecezan.

Răscoalele țărănești din România.

Sibiu, 17 Iulie n.

Înainte cu câteva zile o știre neliniștitoare pentru toți Români și-a făcut cursul prin coloanele ziarelor străine, știrea, că printre țărani din regatul român se observă de nou o mișcare amenințătoare, se arată de nou semnele unei apropiate răscoale.

Știrea, din fericire, nu a fost adevărată, și scornitorul ei sigur că și-a avut scopul său particular în vedere, atunci când a crezut, că va alarma lumea cu lansarea ei. Ziarele din România nu știu și nu scriu nimica despre o nouă fierbere printre țărani, cari își văd acum de

năcazurile lor, și așteaptă cu indulgență împlinirea promisiunilor ce li-s-au făcut, atunci când au fost înduplecați să se liniștească și să încete cu răsvrătirile.

Ceice s-au făcut vinovați în primăvară de acte de volnicie, vin trași pe rând la răspundere în fața judecătorilor, și spre lauda acestora trebuie să constatăm, că în cele mai multe cazuri se croesc sentințe de *achitare*; iar și dacă sentința e condamnatoare, croirea pedepsei se face cu cea mai posibilă cruțare, luându-se în considerare toate momentele atenuante.

Ceeace înseamnă, că judecătorii sunt convinse, că țărănimea din România nu de capul ei a făcut aceea ce a făcut, ci îndemnată de unii instigatori, dar și mai mult îndemnată de mizeria în care se află, de starea deplorabilă în care a ajuns.

Față de instigatori sigur că își va face justiția datorința, cu asprimea cuvenită, iar starea nemulțumitoare a țaranului român din regat, guvernul va fi chemat să o schimbe și să o îmbunătățească, amăsurat promisiunilor făcute cu ocaziunea venirii sale la putere.

Și în privința aceasta asemenea primim știri bune din România. Ziarele din București scriu, că la toate miniștrii se lucră cu zel nemărginit la adunarea datelor trebuincioase, cari au să servească de bază la compunerea proiectelor de lege ce vor fi prezentate la toamnă corpurilor legiuitoare române, cu privire la îmbunătățirea sortii țaranului român. Proiectele acestea de lege vor fi compuse cu conlucrarea unei comisiuni speciale parlamentare, din care fac parte deputați și senatori, tot oameni cu largi cunoștințe și cu durere de inimă față de țaranul român.

Reforme promise sunt deci în lucrare, și important material s'a

adunat și se adună pentru a servi de bază la deslegarea grelei probleme, care a sguduit regatul român și era să-l aprindă dela un capăt până la celalalt.

La ministerul de domenii d. ex. s'au adunat toate contractele de inoeli agricole între țărani și proprietarii de moșii, din cari se vede, cât de nedreaptă a fost de cele mai de multeori inoiala pentru bietul țaran, care a dat munca, dar n'a primit nici o răsplată.

La ministeriul de interne se adună iarăși date autentice cu privire la modul de traiu al țaranului, la condițiunile sale de viață, pentru a se constata exact, cât și ce e de lipsă pe seama țaranului, ca să poată trăi între condițiuni cât de cât mulțamitoare?

La ministeriul de finanțe apoi se lucră la modificarea legilor de dare, în acel înțeles, că țaranul să nu plătească dare mai mare pentru pământul său decât marele proprietar, ci din contră, mai mică, astfel, ca darea să fie urcată treptat, în măsura în care se urcă averea și bunăstarea proprietarului.

Când deci se lucră cu atâta zel și cu atâta bunăvoință față de țărani la îmbunătățirea sortii acestora, nu mai are motiv țărănimea din regat să se răscoale de nou, ci datorința ei este, să aștepte în liniște aducerea la îndeplinire a reformelor promise de Rege și de guvern, reforme, cari tocmai pentru că sunt adânc tăetoare în starea de astăzi a lucrurilor, au lipsă de timp, pentru a putea fi combinate și compuse. Și țaranul român are atâta simț de dreaptă judecată, ca să știe și să înțeleagă lucrul acesta. De aceea, știrea despre o nouă fierbere printre țărani din România rămâne o scornitură, o manoperă neisbutită a cine știe cărui doritor de a pescui în tulbure.

Tripla alianță. Ministrul nostru comun de externe, baronul *Aehrenthal*, s'a dus, pentru a se întâlni cu *Tittoni*, colegul său din Italia, la *Des'o*, unde a sosit Luni d. a. A fost primit cu multă căldură. Scopul acestei întrevederi este reînnoirea triplei alianțe pe alți șase ani următori. Tripla alianță a fost legată mai pe urmă în anul 1902, pe șase ani, ar expira deci la anul 1908, dar acum a fost legată de nou pe alți șase ani. Expiră deci în Iunie 1914. Până atunci pacea e asigurată!

Lupta Croaților. Manifestul coaliției croate, adresat populațiunei din Croația și Slavonia, a făcut bună impresie prețutindenea. Deputații croați țin dări de seamă în fața alegătorilor lor, și sunt primiți cu multă însuflețire. Poporul e pe partea lor. Toți accentuiază în vorbirile lor necesitatea revizuirii transacției legate între Maghiari și Croați. Fără această reviziune pace nu se va face. Pe episcopul *Drohobeczky*, care a ostenit mult pentru a liniști pe Croații din dieta ungară și ai împăca cu Ungurii, a început lumea al boicota, ca pe unul care e vândut Ungurilor și nu apără interesele croate. Mai mulți comiți supremi au dimisionat. Conflictul deci se agravează mereu.

Noua lege școlară.

Articolul de lege XXVII din 1907, referitor la raporturile de drept ale școalelor nesusținute de stat și la competențele învățătorilor aplicați la aceste școale.

§. 1.

Învățătorii aplicați la școalele comunale și confesionale sunt funcționari publici; competențele statorite prin lege li-se garantează prin forurile administrative.

§. 2.

Competințele învățătorilor aplicați în mod definitiv la școalele comunale și confesionale se statoresc în suma anuală minimală și anume: în comunele din clasa I și a II-a de cartir cu 1200 Cor., în comunele din clasa a III-a de cartir cu 1100 cor., iar în comunele din clasa IV-a de cartir și în comunele neamplificate în clase de cartir cu 1000 cor.

FOIȘOARĂ.

Schițe

din viața sculptorului Alexandru Liuba.

De Dr. At. Marienescu.

Operele (lucrările) lui.

Al. Liuba a fost 9 ani la școală în München, anume: 3 ani la școala de arte frumoase, ca pregătitoare, și 6 ani la academia de sculptură. Ca să-și arete talentul său în arta de sculptură, ca să se perfecționeze și să aibă praxa de lipsă, încă ca elev a trebuit să lucre foarte mult pentru școală, și pentru persoane private, cari au adordinat atare operă la dânsul.

Venind la părinți acasă în Maidan, a lucrat câte ceva și aici, și apoi în apropiere, în Oravița Montană, dar mergând la București, ca aici să-și cerce norocul, a lucrat și acolo, și astfel unele din operele lui au rămas în aceste trei locuri.

Deși în München a finit Academia de sculptură, el nu s'a mutat de acolo cu toate a le sale, pentru că căpătând ceva de lucru, ori lucrând ceva pentru atare concurs, s'a reîntors la München ca să lucre aici, deoarece aici sunt ateliere (lucrătoare, laboratoare) înzestrate cu multele și scum-

pele instrumente, și aci sunt profesorii cari l-au iubit și i-au promis — și pentru viitor — sfaturi și îndreptări.

El a finit Academia de sculptură în Iulie 1903, fiind aproape de 28 de ani, și a murit în Aprilie 1906, și astfel după finirea Academiei abia a trăit 2 ani și jumătate, neîmplinind nici 31 de ani din viață.

Nici nu se putea aștepta ca Liuba toate a le sale să le adune undeva la un loc, pentru că și în București numai provisorice și-a încercat norocul; de moartea sa nici n'a visat, și pentru aceasta nu și-a adus toate în ordine.

Despre câteva mi-a scris și mie, despre unele a scris tatălui său, carele mi-a dat deslușiri, iară despre unele m'a informat Georgiu Rusu, elev la Academia de pictură în München, cari au trăit ca amici, ba au și locuit la olaltă.

Am întrebat și pe alții, deosebi despre operele lui din București, pe așa zișii amici ori patroni ai lui, dar nici până azi nu mi-au răspuns.

Mi-a fost cu greu, ca operele lui Liuba să le înșir după timpul în care le-a lucrat, pentru că imi lipseau multe date; mi-a fost cu greu ca operele lui să le în-

șir, dupăcum acele au fost deplin finite, ori numai începute, ori unele numai plastice schițate, căci nu puteam cu precizie să le grupez și pentru aceea toate le-am înșirat după ABC.

Sculptorii au datină, și aceasta a avut-o și Liuba, că dacă a finit o operă în marmor, în gips, în lut ori în alt material, ori o schiță plastică, un proiect pentru model, a lăsat ca aceste să se fotografieze. Tatăl lui Liuba a adunat aceste pe cât i-s'a putut, și despre unele opere mi-a trimis plăcile (matrițele, sticlele fotografiei), despre altele numai fotografii, ba și unele proiecte lucrate numai în schițe plastice, fără ca să-mi deie informație despre toate, dar precum am atins, pictorul Georgiu Rusu mi-a arătat după plăci și fotografii, că la cari opere a văzut pe Liuba lucrând și știa că sunt ale lui. Unele opere se știu numai după nume, amintite în atare epistolă către tatăl său ori către altul.

Dar sunt și modele arătate la concursuri, de ex. la Budapesta, și au devenit perdute, fără ca cei rugați pentru cercetare, să fie făcut vre-un pas sau să deie răspuns. Și până aci, dar și pe viitor, veți cunoaște indolența românească; o ca-

racteristică în genere tristă. Să înșir dar operele.

Atleții. Sunt 5 fotografii și pentru două și plăcile fotografiei. Fotografiele arată niște bărbați musculoși, vigoroși, tari, binefăcuți, în vârstă de juni ori de bărbați. Neavând deslușiri i-am numit atleți, pentru că acestora samănă.

1. Un bărbat în pelea goală, mâna dreaptă o încovoia de din jos de pept spre stânga. Se află o placă și trei fotografii. Picioarele în linia de din jos de genunchi sunt cam despărțite, și pe această linie, cu litere tipărite e numele Liuba și anul 1900. Aceste sunt scrise pe pânza ce servește de părete. Unde se află figura azi, nu se știe.

2. Un bărbat în pelea goală șede pe o peatră cam înaltă cioplită. Mâna dreaptă, ce e către privitor o ține așa, că până la cot e pe lângă trup, dela cot se ridică în sus, în mână ține ceva, și bărbatul privește la aceea ce e în mână; iar mâna stângă o ține îndărăt pe colțul petrii și se proptește pe ea. Este placă cu 2 fotografii. În linia cu cotul se vede numele Liuba, cu litere de tipar. Pe ramul din jos al unei fotografii Liuba a scris cu mâna sa: Liuba Sándor 1900. Din sub-

Remunerațiunea primită pentru instrucțiunea învățăcelor de meserii, precum și remunerațiunea pentru conducerea școalei economice de repetiție nu sunt a-se computa în acest salar fundamental.

Învățătorii ajutători pot conduce independent clasă separată numai cu permisiunea comisiei administrative, numai în mod provizor și cel mult în curs de un an, având a fi împărțășiți cu o remunerațiune de cel puțin 800 cor. anual. În una și aceeași stațiune învățători ajutători nu pot fi aplicați mai mult ca un an.

Fiecărui învățător definitiv pe lângă salariul fundamental îi compete cuartir natural corăspunzător (cel puțin două odăi padimentate, culină, celariu, și cele mai indispensabile supraedificate), apoi cel puțin $\frac{1}{4}$ jugher grădină, s'au în lipsa acesteia un echivalent în sumă de 20 cor. În lipsa cuartirului natural corăspunzător învățătorilor din comunele aparținătoare clasei a II-a 402 cor., celor din comunele clasei a III-a 360 cor., celor din comunele clasei a IV-a 300 cor., iar celor din comunele neclasificate 200 cor. Cuartirul, respective relutul de cuartir al unui învățător s'au învățătoare necăsătorit (necăsătorită), — cari funcționează la o școală cu mai mulți învățători, — i-l poate stabili autoritatea școlară locală și cu abateri dela cele mai sus prescrise.

Acest drept îi compete autorității școlare locale și când un învățător și o învățătoare sunt căsătoriți.

Dispoziția §§-lor 139 și 140 art. de lege XXXVIII din 1868 în sensul căruia un post devenit vacant este a se întregi cel mult în curs de $\frac{1}{2}$ an — în care timp instrucțiunea se poate încredința unui învățător ajutor, — (candidat de învățător) iar văduva și orfanii dela moartea învățătorului în curs de $\frac{1}{2}$ an pot beneficia de salariul întreg și cuartirul avut, apoi dispoziția §-lui 138 aliniatul prim al articolului de lege mai sus citat, în sensul căreia învățătorii se aleg pe viață (în mod definitiv), — se estinde și asupra învățătorilor ordinari, cari funcționează la școalele populare confesionale.

Pentru cazul, că moare un învățător dela o școală subvenționată din partea statului — și nu lasă după sine văduvă sau orfani, — salariul învățătorului ajutător (provizor) timp de $\frac{1}{2}$ an i-l întregeste statul, în raport cu suma cu care a întregit salariul învățătorului ordinar repausat.

§. 3.

Cuincuenalul învățătorilor aplicați în mod definitiv la școalele comunale și confesionale, se statorește în următoarele:

După serviciu de 5 ani 200 cor.

"	"	"	10	"	încă 200 cor.
"	"	"	15	"	100 "
"	"	"	20	"	100 "
"	"	"	25	"	200 "
"	"	"	30	"	200 "

scrierea ungurească se vede, că Liuba a trimis figura la un concurs în Budapesta. Unde se află opera, nu se știe.

3. Un bărbat în pelea goală în pozițiune de duel. Dreapta o încovoia peste ochi și frunte și în dreapta ține un stilet, ori o spadă, aplecată în jos înaintea peptului. Fotografia e luată în un atelier și pe ramul de din jos, Liuba cu mâna sa a scris: Liuba Sándor 1899. Astfel și figura aceasta a arătat-o la concursul din Budapesta. Unde se află azi, nu se știe.

4. Un bărbat în pelea goală stă cu capul către privitor, dar cam aplecat spre stânga. Mâna stângă încovoiată o propțește pe șold, iar cea dreaptă ceva mai întinsă, proptită pe ceva (stâlp?) și degetele le închide ca și când ar face pumn. În fotografie (pe pânza de părete) în linia cu șoldul e numele Liuba cu litere de tipar, iar pe ramul din jos al fotografiei, Liuba cu ceruză vântă și-a scris numele și pe ram jos spre dreapta se văd jumătate de litere din numele Liuba Sándor, pentru că ramul a fost tăiat. Poate că și figura aceasta a fost trimisă la Budapesta. Eu am descris în acest mod, că aflându-se undeva acele figuri să se poată constata, că sunt operele lui Liuba, și după dorința

Cuincuenalul nu se compută în salariul fundamental.

Un învățător calificat este îndreptățit la cuincuenal după timpul de serviciu dela aplicarea sa definitivă și cel mult după un serviciu neîntrerupt din 1 Octombrie 1893, iar pentru învățătorii aplicați în mod definitiv după intrarea în vigoare a acestei legi, e *normativ* serviciul neîntrerupt dela ocuparea oficiului și dela depunerea jurământului prescris în §-ul 32.

Ca întrerupere justificată a serviciului se consideră, când un învățător din cauză de morb sau din alte motive independente de sine, e necesitat a-și întrerupe serviciul și aceste împrejurări la depărtarea sa din oficiu le justifică înaintea inspectorului de școală regesc.

Acele norme ale unor susținători de școale aflătoare în vigoare sau cari se vor aduce în privința cuincuenalelor învățătorilor, rămân și pe mai departe în valoare, dacă acele asigură învățătorilor cel puțin favorul stabilit în acest §.

După intrarea acestei legi în vigoare pot beneficia de cuincuenalul satorit toți învățătorii comunali, aplicați în mod definitiv, cari au calificațiunea legală și corăspund cerințelor legii. Prin urmare toți acei învățători, cari la intrarea legii în vigoare, în sensul §-lui 2 art. de lege XXVI din 1893 au beneficiat de cuincuenalul I și al II-lea cu câte 100—200 cor dela intrarea legii prezente în vigoare, sunt îndreptățiți încă la o întregire de cuincuenal în sumă de 100 respective 200 cor.

§. 4.

Învățătorilor comunali sau confesionali, cari timp mai îndelungat au servit în aceeași localitate și și-au câștigat merite deosebite pe terenul instrucțiunii și educațiunii, ministrul de culte și instrucțiune publică la propunerea comisiei administrative și a inspectorului de școale regesc — iar la școalele confesionale după opinarea autorității bis. superioare — poate acorda în cadrele bugetului de stat, un adaus personal computat la salar, în sumă anuală de 200 cor.

§. 5.

Salariul fundamental al învățătorilor definitivi dela școalele comunale și confesionale pe lângă restricțiunea cuprinsă în §§-ii 7 și 8, afară de bani gata poate să constee din accidentii prestate în naturalii, din venitele unor pământuri sau din alte servicii.

§. 6.

Salariul în bani al învățătorilor definitivi comunali și confesionali este a se solvi de către susținătorii de școale anticipativ în rate lunare sau treilunare.

§. 7.

Prestarea în naturalii a unei părți din salariul fundamental al învățătorilor comunali și confesionali numai sub condi-

țiunea aceea se permite, dacă susținătorul de școale fără întreprinderea învățătorului le adună pe acele și într-o cantitate înaintea satoritului le predă învățătorului și anume așa, ca ultima parte din acelea să i-se predea învățătorului cel mult până la ultima zi din luna Novembre a fiecărui an.

Dacă susținătorul de școale n'ar administra învățătorului respectiv competențele sale în naturalii în modul și la timpul satorit, sau dacă naturalii n'ar corăspunde la calitatea medie, atunci e dator să presteze prețul naturaliiilor în bani.

Serviciile, ca parte întregitoare a salariilor învățătorilor comunali și confesionali sunt a se îndeplini la timpul recerut, iar întrueât aceste nu s'ar îndeplini în acel timp, sau dacă învățătorul cu aprobarea autorității sale superioare ar absta dela agronomia, atunci prețul serviciilor este a se solvi în bani, cu observarea celor prescrise în §. 6.

§. 8.

Venitul în bani după o avere școlară imobilă, din care este a se întregi salariul învățătoresc, trebuie satorit după fiecare stațiune învățătorescă separat. Aici nu se compută venitul după grădină și după cuartirul natural.

Ca normă poate servi arănda după un imobil din comună de aceeași calitate având a se subtrage toate dările, iar la acest venit să se adauge prețul în bani a serviciilor prestate din partea locuitorilor întru cultivarea acelei averi imobile.

Tot după comune să se stabilească prețul în bani a competențelor învățătoresci primite în natură (victuale, lemne, pământ, întreținere, ș. a.) după media celor cinci ani din urmă (1902—1906).

În contra prețului satorit partea interesată poate recura la comisiunea administrativă în termen de 30 de zile, iar față de hotărârea acesteia pe lângă observarea dispozițiilor cuprinse în art. de lege XXVI din 1893 are loc petițiunea la judecătoria administrativă r. u. superioară. Prefurile stabilite odată în sensul art. de lege XXVI din 1893, rămân neschimbate pentru cazul, că pe baza acelora învățătorul a primit întregire de salar dela stat.

§. 9.

După intrarea acestei legi în vigoare pentru îndeplinirea funcțiunilor învățătoresci dela orice școală se pot sistematiza numai posturi învățătoresci ordinare și acele se pot întregi numai cu învățători, cari posed diplomă învățătorescă valabilă. În posturile învățătoresci ordinare nu se pot aplica învățători ajutoari, numai în cazurile indicate în §. 2 alinea 3 și 5 și a celor cuprinse în §. 28.

§. 10.

Susținătorii de școale comunale și confesionale sunt datori a purta evidență despre competențele învățătoresci și despre plătirile făcute special după fiecare învățător. Restanțele evidente din acest protocol privesc pe susținătorii de școale și sunt a se încasa dela singuraticii contribuenți prin organele administrative în favorul susținătorilor de școale. Susținătorul de școale însă e dator a presta învățătorului toate competențele sale scadente în mod regulat, fără considerare la restanțe și la stadiul în care se află procedura inițiată pentru încassarea acestora. Modalitățile executării le statorește ministrul de culte și instrucțiune publică în conțelegere cu ministrul de interne și cu cel de finanțe pe cale de ordinațiune.

§. 11.

Dacă învățătorul școalei confesionale în sensul §-lui 141 art. de lege XXXVIII din 1868 îndeplinește și funcțiuni cantonale, remunerațiunea primită după aceste, fără a se specifica, se compută la salariul satorit în §. 2 al acestei legi, în urmare și la satorirea îndreptățirii de penziune să ia ca bază salariul astfel împreună computat.

(Va urma).

Indatoririle preotului față de școala confesională.

Lucrare citită în conferența preoțească din tractul Abrudului.

de Iosif Gomboș, paroh.
(Urmare).

Învățătorii cer urcarea salariilor, iar poporul mai mari greutăți nu putem impune. Alte mijloace afară doar de ajutorul dela stat, — la care nu vreau să reflectez — nu avem. Inspectorii reg. de școale și în genere organele administrative ale statului, văzând numărul cel mare a copiilor nostri obligați a frecventa școala, văzând că multe din școalele noastre nu încape pe acei copii, dispun edificarea de școale nouă, prin cari se impune poporului nostru sarcini nouă, pe cari el din cauza sărăciei nu le poate suporta.

Urmează deci, ca în curând să ne vedem lipsiți de școalele confesionale, singurele cari pot vărsa adevărata lumină în sufletul poporului nostru. Astfel negura neștiinței amenință să întunece și pe acei fii ai poporului nostru, cari au primit deja oarecare instrucțiune în școalele noastre populare.

Acest tablou îl zugrăvesc aceia dintre frații nostri preoți, în rapoartele ce le adresează către forurile superioare bisericesti, îl zugrăvesc acele comitete și sinoade parohiale, cari n'au judecat îndeajuns asupra cauzei supusă aprecierii lor; nu și-au pus mâna pe inimă înaintea de a-și scrie rapoartele, de a-și aduce conclusele.

Și forurile noastre superioare bisericesti, în fața puternicului argument numit „sărăcia“, ce vor zice? Sunt aduse și ele la neputință de a mai lucra pentru binele obștesc.

Tot cu provocare la argumentul acesta, la sărăcia poporului, ne prezentă și învățătorii tablouri sinistre. Spun adeocă, că elevii nu-s provăzuți nici cu hrană, nici cu îmbrăcăminte corăspunzătoare din cauza sărăciei, în timp de vară copii de școală trebuie să păzească vitele părinților, iar iarna ne având încălțăminte nu pot frecventa școala. Că ceice vin la școală, din cauza traiului rău și a îmbrăcămintelor rele și necorăspunzătoare se bolnăvesc în continuu, n'au nici manualele, nici recuizitele de scris necesare, și astfel în școală nu se poate face progresul dorit. Ceice primesc rapoarte astfel motivate, ba documentate chiar cu adeverințele primăriilor comunale, sau ale oficiilor parohiale, cred că în fața acestor argumente puternice nu mai e nici un remediu, află deci de justificat regresul în cele școlare și înmulțirea analfabeților.

Recunosc, că din salariul ce-l primesc azi mulți dintre învățătorii nostri, după ce nu-s capabili a se susține, nu pot avea nici dragoste și interes față de afacerile școalei ca în trecut, când trebuințele nu erau așa mari ca astăzi. Recunosc, că e greu a se edifica școale nouă și a se spori numărul învățătorilor. Recunosc, că mulți copii sunt rău nutriți, defectuos îmbrăceți, că se bolnăvesc, și de cele mai multeori să prefac ei înșiși bolnavi. Și toate cele ce se amintesc în tablourile sinistre amintite, recunosc, că pot să fie drepte, că poporul și bisericile sunt sărace.

Dar sărăcia la poporul român dăruit cu atâtea calități frumoase n'a fost în trecut și cu atât mai vărtos nu e permis să fie în viitor cauza regresului, sau a neînaintării noastre mai vădite pe terenul școlar.

Sărăcia e considerată în general din partea aproape a tuturor, de cauză a stăgnării noastre pe terenul școlar. Eu zic, că da, la poporul maghiar care aproape nimic nu contribuie pentru școală, la stat, care nu poate crea atâtea institute câte voeste; da, la acestia lipsa și sărăcia poate să fie motiv al stăgnării învățământului, la noi însă nu! Drept să vorbim, în asemănare cu timpurile trecute poporul nostru — cu excepțiunea minerilor nostri — azi e cu mult mai bine situat materialmente decât în trecut. Azi și el știe cu mult mai bine, se aprecieze importanța școalei decât în trecut. Eu neg chiar, că ar exista vre-un ținut românesc, unde pe

terenul școlar în asemănare cu timpurile trecute să nu se poată constata progres. Și susțin, că în continuu facem progrese și azi. Dacă s'ar face dintr'odată chiar și pe terenul școlar progrese nimitoare, acele progrese ca nenaturale ar trebui să producă o sguđuire în sinul poporului nostru, ar trebui să urmeze un desastru care ar avea cele mai rele urmări pentru popor și pentru toate instituțiile noastre culturale. (Va urma).

NOUȚĂȚI

Secțiunile științifice-literare ale „Asociațiunei” și-au terminat lucrările în ședința a treia plenară, ținută Luni d. a. S'au primit propunerile secțiunilor, aproape toate. Notăm din ele următoarele: Membrii corespondenți în secțiunea istorică au fost aleși domnii S. Secula, profesor în Arad și căpitanul Marțian din Năsăud. Premiul de 300 cor., pus pentru lucrarea cea mai bună literară prezentată la concurs, s'a propus a se da domnului I. Agărbiceanu, pentru novelele „Dela țară”, iar cel din anul trecut, tot de 300 coroane, dlui Z. Bărsan, pentru volumul „Ramuri”. Au fost apoi recomandate „Asociațiunei” spre cumpărare pe seama bibliotecilor populare scrierile domnilor Silvestru Moldovan și Iuliu Groșorean. Raportul secțiunii literare asupra tuturor lucrărilor prezentate la concurs, cetit de dl referent And. Bărsanu, a fost o lucrare foarte frumoasă, și a fost ascultat cu viu interes. S'a decis editarea unei biblioteci pentru tinerime, iar cu ținerea conferinței la adunarea generală din acest an a „Asociațiunei” a fost încredințat dl Grigorie Pletosu, din sect. școlară. Revista populară „Țara Noastră”, a fost trecută în editura și proprietatea dlui Octavian Goga, iar în revista „Transilvania” s'a decis să se publice, afară de anale, și text științifico-literar.

„Solidaritatea”, asociația băncilor române din patrie, înființată în scopul de a ocroti reciproc interesele materiale și morale ale băncilor noastre, s'a constituit ieri, Marți, în Sibiu, după cum urmează: Direcțiunea o formează domnii: Parteniu Cosma, prezident, Ilie Trailă, viceprezident, și membrii Dr. Gavril Suciu, Romul Cărbăș, Dr. Coriolan Pop, Sava Raiou, I. I. Lăpădatu, Andrei Cosma și Dominic Rațiu; iar comitetul de supraveghiere dñii: Nicolau Ivan, prezident, Voicu Hamsea, Petru Stoica, Matei Iuga și Dr. Nicolae Comșa, ca membri.

Atentat. Asupra presidentului republicii franceze, Fallieres, s'a săvârșit un atentat, Luni, când venia în trăsura dela marea revistă militară, ținută în apropierea Parisului. Din mulțimea care-l aclama, cineva a descărcat de două ori revolverul. Presidentul a rămas neatins. Trăsura sa a fost imediat oprită în loc, și toți generalii și ambasadorii statelor străine au alergat să vadă ce e. Presidentul i-a liniștit pe toți și trăsura a plecat repede spre palatul presidentului. Atentatul a fost prins. E un marinar. Se apără cu aceea, că a pușcat în aer. Cercetarea continuă.

Decorat. Dl Valeriu Fușcariu, șeful serviciului minelor dela ministerul domeniilor coroanei, a fost decorat din incidentul expoziției române din partea Majestății Sale Monarhului nostru cu crucea de Comandor al ordinului Francisc Iosif. Felicităm pe compatriotul nostru din incidentul primirii unei distincțiuni atât de înalte.

In biserica catedrală a cântat Dumineca trecută corul „Reuniunei meseriașilor români de aici liturghia măestrului G. Dima, sub conducerea învățătorului Candid Popa. Din prilejul acestui prim debut al corului meseriașilor în biserica catedrală s'au făcut donațiuni numitului cor din partea următorilor domni: Dr. Ioan Stroia protopresbiter a donat 10 cor. Nicolae Garoiu avocat 5 cor. și Dr. Eugen Meșianu avocat 5 cor.

Examenе suspendate. Examenеle institutului pedagogic gr. or. român din Caransebeș au fost suspendate de comisarul guvernului Berecz, sub pretextul că limba maghiară nu s'ar propune destul de bine în institut. Așa scriu ziarele maghiare.

Aviz. Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Sibiu, strada Măcelarilor nr. 12, în casa „Foi Poporului.” Cu stimă: Dr. Alexandru Vasiliu, avocat.

Daruri pentru biserică. Următoarele daruri benevole au fost făcute de unii creștini din parohia Cinciș, cu filiile Lindjina și Dobâca, anume, pe seama bisericii din filia

Dobâca: David Bobora, un rând întreg de vestimente pentru sf. serviciu în preț de 70 coroane, Opreșă Balint, alt rând întreg cu 90 cor., mai mulți cu colecte de câte 2 cor., o candelă 16 cor., un sfeșnic cu trei brațe 10 cor.; iar în filia Lindjina: văduva Crișca Modirca un rând de vestimente întreg pentru sf. serviciu cu 70 cor., văd. Victoria Stanesc un prapor cu 86 cor. 50 fil., Matesc Ionu un sfeșnic cu trei brațe 10 cor., mai mulți cu colecta alt sfeșnic cu trei brațe 10 cor. Li-se aduce mulțumită și pe calea aceasta. Cinciș, la 29 Iunie 1907. Iacob Ghișă, paroh greco ortodox.

† **Leo Tolstoi**, marele scriitor din Rusia, a decedat ieri, Marți noaptea, în etate de 79 ani.

Prigoniri fără sfârșit. Știm, că reuniunea de cântări din Beiuș a fost disolvată, neaprobând guvernul statutele, iar conducătorul reuniunii, profesorul I. Bușila, a fost prigonit. Acum s'a mai pus vârf prigonirilor prin pedepsirea celor 24 diletanți români din Beiuș, cari din prilegiul adunărilor anuale ale desp. Asociațiunei voiau să aranjeze concerte și teatre. Pretorele din Beiuș a pornit adevărată cercetare contra diletanților, pe motiv, că s'ar fi constituit iarăși în reuniune și anume în aceea care a fost disolvată, și apoi a pedepsit pentru transgresiune pe toți cei 24 diletanți din Beiuș cu câte 20 cor. Patria e salvată!

Relegat pentru vederi socialiste. Senatul universitar din Budapesta a relegat pentru todeauna pe ascultătorul de drept Desideriu Forgács, pentru că a declarat publice, că aparține partidei social democratice. Să fie aceasta un aviz, dat tinerilor nostri universitari?!

Maghiarizarea teatrului din Pojon. Se anunță din Pojon, că ministrul de culte contele Apponyi, se ocupă cu gândul, de a statifica teatrul german de acolo, pentru de al putea cu timpul și maghiariza. In Pojon domnește iritație mare din cauza acestei încercări de maghiarizare și cetățenii germani sunt hotărâți a nu-și jertfi cu nici un preț teatrul lor german.

Monumentul principelui Rudolf. „Urania”, societatea științifică maghiară a cărei patron a fost decedatul principe de coroană Rudolf, voeste să ridice protectorului său un monument. Monumentul e lucrat de sculptorul Nicolaus Ligeti. In zilele trecute comisiunea încredințată cu alegerea locului unde are să fie așezat monumentul, a ales spre acest scop locul din apropierea pavilionului regese milenar. Desvălirea monumentului se va face la toamnă.

Exempla trahunt. Mișcarea tulpanistă purtată cu atâta vehemență contra Vienei, a aflat acum imitatori în Croația față de Ungaria. Astfel s'a hotărât în Croația boicotarea industriei ungarești. Lăcătușii din Agram au hotărât să nu mai facă din Ungaria nici o comandă. Intre negustori deasemenea se face agitație pentru a rupe ori ce relații comerciale cu fabricanții unguri și pentru a intra în relații de afaceri cu fabricanții austriaci.

Vulcan submarin. Din Sidney se telegrafiază, că în apropiere de Tongatubu s'a întâmplat o erupțiune a unui vulcan submarin. Înălțimea la care ajungea lava aruncată era de 250 urme.

Viile în pericol. Din Triest se depeșează, că în Tirolul de miazăzi, în partea dela St-Michele a năpădit flixera pe o lățime de mai mulți kilometri și a nimicit cu totul viile. Insectele se întind cu înțeleală peste întreg Tirolul de miazăzi și amenință cu nimicire viile cu atâta cheltuielă și muncă sădite din nou cu viță americană altoită. Podgorenii s'au speriat, căci se tem nu numai de nimicirea recoltei din acest an ci de a viței de vie pe mai mult timp.

Catedră pentru jurnalistică. La școala de politehnică din Darmstadt (Germania) s'a înființat o catedră de ziaristică. Titularul noiei catedre a fost numit Meissner, un redactor din Frankfurt.

Ciumă în Alexandria. Se anunță din Constantinopol, că ivindu-se șase cazuri de ciumă într'un hotel din Alexandria, dintre cari cinci la europeni, s'au pus proveniențele din acel oraș la o carantină de trei zile.

Pentru restanță de didacru. La universitatea din Jena se sporea din an în an numărul studenților cari rămăneau în restanță cu didacru. Până aci s'au luat măsuri mai blânde față de ei, și cea mai grea pedeapsă era, că restanțierii își perdeau câte un semestru. Nou alesul prorector voinde să pue capăt acestor restanțe, a crezut să

ia măsuri mai aspre. Prima oară a chemat la sine pe restanțieri și i-a dogenit pentru rămânerea în restanță. Față de aceea de cari nu s'a prins această dogiană, a folosit apoi alt mijloc, și anume: i-a băgat în carcer. Astfel în semestrul acesta au fost puși la dubă vreo 50 studenți, cari și-au cheltuit în mod ușuratic didactrul.

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu” pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit dșoara Maria Nedelcu, din prilegiul examenului de calificare din lucrul de mână femeiesc prestat la preparandia de stat din Cluj, 2 cor., Iosif Botean, prof. la preparandia din Deva și soția sa Florica n. Frâncu 1 cor., Marcu Jantea, paroh în Oena și soția sa Elena n. Imbăruș 2 cor., Octavian Goga, secret. „Asociațiunei” 1 cor., G. Tulbure, paroh în Viștea. 20 fil. și Cornel Florian, funcționar 1 cor. 95 fil.

In atențiunea studenților universitare. Rectorul universității din Budapesta, Ajtai Sándor a dat un ordin privitor la înscrierea studenților la Universitate. Conform acestui ordin înscrierile la universitate se vor începe dela 1 Septembrie până în 12 Septembrie, deci fetele cari au depus maturitatea și voesc să se înscrie la facultatea de medicină sau de litere, pentru a se putea înscrie la timp au să-și înainteze rugărilor adresate ministrului de culte și însoțite de atestat de botez și testimoniu de maturitate cel mai târziu până la 1 August a. c. decanatului respectivei facultăți.

Defraudant prins. Din Békéscsaba se anunță, că servitorul de poștă Kovács Károly a deschis cu o cheie falsă sacul de poștă și a furat din el 12.000 cor. A voit să o ia și el către America, însă nu i-a fost dat să se bucure de banii furati multă vreme, căci deja la gară a pus poliția mâna pe el.

Aviz. „Frăția” institut de credit și economii, societate pe acții în Szentagota (Agnita) acoardă împrumuturi cambiale, pe obligațiuni și ipotecare pe lângă interese de 7%, și primește depuneri spre fructificare cu 4½%, după cari institutul plătește darea.

Petrecere în Turda. Tinerimea română din jurul Turzii invită la petrecerea de vară ce o va aranja Duminecă în 28 Iulie st. n. a. c. în școala gr. cat. din Cianul deșert (P. Csán) cu ocaziunea adunării generale a despărțământului XXVIII. Turda al Asociațiunei. Inceputul la 7 ore sara.

PARTEA LITERARĂ.

Kuno Fischer.

Abia se împlinește anul dela moartea vestitului filosof Eduard von Hartmann, apostolul „inconstituitului” și moartea ne mai răpește pe unul dintre cei mai vechi și mai de frunte luptători ai gândului. Bătrânul Kuno Fischer, nestorul istoriei filosofiei, ultimul Hegelian din școala veche, s'a stâns în istoricul târgușor Heidelberg. Aici în orașelul acesta bogat în tineri dornici de știință, și-a început el activitatea de profesor și aici și-a și încheiat-o, după ce prin personalitatea sa i-a creat un nume și a ridicat reputația universității.

Deși pe noi Români, care suntem deprinși a lua lucrurile „filosoficești” cam ușor, ceea ce e un mare păcat, nu ne leagă nimic mai de seamă de bătrânul plecat pe calea către învățatul său dascăl Hegel, totuși să-i facem și noi pomelnicul, mai mult dintr'un simțământ de cinste față de un bărbat, care a luptat viața întreagă pentru regenerarea omenirii și pentru propășirea științei filosofice. Căci el deșteaptă din nou prin scrisul său ușor și limpede, interesul unor cercuri mai largi, pentru filosofie, a cărei vază scăzu, pe la mijlocul veacului trecut în mod considerabil. Prin scrierile lui de istorie a filosofiei respiră gândurile de îndoială față de filosofii sistematici. Fischer avea un dar deosebit de intuiție, putere de pătrundere și înțelegere chiar și a celor mai încălțite teorii și filosofeme, pe lângă un metod de a expune și explica lucrurile lămurit și atrăgător.

Până la K. Fischer nu suntem în stare a pomeni nici un istoric de filosofie de mai de luat în seamă; Fischer e cel dintâiu și cel mai de valoare în ce privește filosofia timpului nou.

Incepând cu Bacon de Verulam ne introduce cu multă iscusință atât în tainele vieții filosofilor mai renumiți, precum și în sistemele lor, altcum greu de a le înțelege. Chiar și modul în care face istoria filosofiei e ceva nou, anume în forma de monografie. În monografiile acestea a întrepesat el toate curentele, de cari au

fost străbătute veacurile mai nouă. Cea mai frumoasă lucrare a lui e „Kant” în 2 volume și e cea mai bună pe lângă magistrala operă despre Kant, datorită lui Chamberlain.

K. Fischer, născut 1824, dintr'o familie preotească din Silesia, studiază filosofia și teologia la Lipsca și Halle. După ce umblă vre-o doi ani fără căpătâiu dând lecții, în care vreme însă dă la iveală o scriere de estetică „Diotima, ideea frumuseții” ținută în înțelesul lui Plato, se abilitază la universitatea din Heidelberg. Verva lui de orator și bogatele cunoștințe atrag mulți studenți, dar prin mărturisirea panteismului se face în ochii regimului vinovat de un greu păcat, din care pricină e amovat din postul său. Încearcă să se habiliteze la facultatea filosofică din Berlin, unde însă „regulativele” medievale ale ministrului Raumer, cel mai deochiat ministru de către generațiile din urmă, din pricina acțiunii sale protivnice oricărei propășiri culturale, nu-l îngăduie. În urmă i-se îmbie o catedră la facultatea din Jena, pe care o și primește. „Jena, voi nu știți ce însemnează acest dragut orașel în viața și dezvoltarea mea intelectuală” — ne povestea Fischer — anul trecut, cu prilejul iubileului societății filosofice din Jena. „Când am ajuns aici mă întimpinără amintirile încă destul de vii ale marilor bărbați Goethe și Schiller. Clasicismul lor m'au atras și ca vrăjtit m'am adâncit în operele lor de artă națională. Mi-a succes să reinviu vremile lui Fichte și Schelling; aveam mulți ascultători la cursurile mele, iar fericirea mea cea mai mare era să pot învăța și mângăia câți mai mulți tineri. Căci prea amărâte au fost tinerețele mele”.

După o activitate strălucită de vre-o 12 ani la universitatea din Jena i-se netezi din nou drumul către Heidelberg. În 1872 se mută la Heidelberg, unde rămâne până la moarte, desfășurând o uriașă activitate.

K. Fischer nu s'a mărginit să facă numai istoria filosofiei, ci s'a ocupat și cu studii de estetică și a interpretat cu multă măiestrie și judecată operele de frunte ale lui Goethe, Schiller și Lessing. Pe lângă acestea a mai scris și un sistem de logică și metafizică în înțelesul lui Hegel. E interesant faptul, că el, școlarul lui Hegel n'a încercat niciodată să interpreteze pe dascălul său, doar în cadrul cursurilor ținute dela catedră.

Fischer ca filosof e eclectic, n'are un sistem propriu. Dar sub acel avânt grandios de pătrundere și înțelegere de istoric e un substrat de o profundă și limpede filosofie, și oricine cetește opera lui Fischer simte, că acele cugetări mari pe cari le expune cu atâta claritate și măiestrie nu sunt cu totul străine de viața și gândirea sa, ci fac oarecum parte din urzeala ființei sale. Și încă ceva, a scrie o reușită istorie de filosofie, o istorie conștientioasă înseamnă mai mult decât a fi un simplu istoric, ea silește un cap cugetător să se oprească mai îndelung asupra ideilor altuia, ea pune un suflet în atingere mai vie cu alte suflete, îi cere o absorbire într'o cugetare străină, cumpănire și pătrundere mai adâncă a lucrurilor. De aceea noi trebuie să privim în Fischer cu tot eclecticismul lui nu numai un istoric al filosofiei, ci totodată un adevărat filosof.

N. R. Păunaș.

Cărți și reviste.

Anuarul XLIII al gimnaziului gr. or. român, al școlii reale și al școalelor centrale primare pe anul 1906/1907, publicat de Virgil Onișiu, director. Partea literară cuprinde: Excursiunea școlară în Italia, dare de seamă de Dr. Iosif Blaga. Pro memoria + Dionisiu Făgărășian, cu portretul decedatului. Partea a doua cuprinde bogate date școlare, despre personalul didactic, materialul de învățământ tractat în anul școl. 1906/1907, lucrările din limba română, manuale nouă, masa studenților și alte instituții filantropice, igienice și de ajutorare. Biblioteca centrală conține cu finea acestui an școlar 10.934 opuri în 11.560 volume și 5814 fascicule. Biblioteca s'a sporit cu deosebire prin donațiunea decedatului profesor Dionisie Făgărășian care cuprinde în total 1873 volume și 460 fascicule. Cuprinde apoi anuarul date despre diferitele fonduri înființate și administrate de corpul profesoral, date despre decursul societății de lectură „Ioan Popasu” despre școlarii stipendiști, notițe din viața școlară a anului 1906/1907, înștiințare pe anul viitor, date statistice, clasificarea școlărilor și lista premiaților.

[186] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea catedrelor vacante la școalele centrale române gr. or. din Brașov se publică concurs cu termen de 30 zile dela cea dintâi publicare în „Telegraful Român”.

a) La gimnaziu:
E vacanță catadra de religie;
b) La școala comercială superioară:

E vacanță catedra de limba maghiară și germană;

c) La școalele primare:
Sunt vacante trei catedre de învățători.

Concurenții își vor adresa petițiile lor Eforiei școlare și le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi că sunt Români ortodoksi.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.

4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești și școlare și regulamentelor în vigoare, iar la caz, că Eforia școlară va pretinde, se deobligă a propune și la celelalte școale, cari stau sub administrația Eforiei. Concurenții de sub punctul a) se vor mai obliga a propune până la 20 de ore pe săptămână și în fine a îngriji de exortarea și eventual instruirea în cântările bisericești a elevilor dela oricari dintre școalele medii și superioare din Brașov.

5. Pentru concurenții de sub a) se mai pretind: Absolutor teologic și testimoniu de calificare preoțească, eventual și documente despre studiile academice făcute.

Concurenții cu studii academice vor fi preferați.

6. Pentru concurenții de sub b) diploma de profesor conform art. de lege XXX din 1883, respective conform regulamentului ministerial pentru școalele comerciale din 1895, sau întrucât nu ar avea încă diplomă, cel puțin atestatul despre examenul fundamental dimpreună cu absolutorul.

7. Pentru concurenții de sub c) atestat de calificare învățătoresc eventual și alte documente recomandatoare.

Beneficiile sunt:

1. 1. Pentru concurenții de sub a) și b) în timpul serviciului de suplitor salariu anual de K 1600; în timpul serviciului de provizor de K 1800, fără alte adaosuri, iar dela ocuparea definitivă a catedrei salariu anual de K 2400, cinci cuincuenii de câte K 200, bani de cuartir K 400 anual și drept de penziune conform statutelor în vigoare la școalele noastre.

Candidatul de sub a) înainte de definitivare va trebui să intre în tagma preoțească.

2. Pentru învățători în timpul serviciului de suplitor salariu anual de K 800, în timpul serviciului de provizor K 1000, fără alte adaosuri și dela ocuparea definitivă a catedrei salariu de K 1200, cinci cuincuenii de câte K 120, și bani de cuartir K 240 anual, dreptul de penziune au să și-l reguleze la stat.

Brașov, din ședința Eforiei școlare, ținută la 23 Iunie 1907.

Eforia școalelor centrale
române ortodoxe din Brașov.

Nr. 740—1907

[188] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școalele elementare gr. or. române din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Agnitei, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Zlagna, cu salariu anual de 600 cor. solvabil în rate treilunare din repartitie dela popor și cuartir.

Alesul învățător va avea să cânte cu elevii în biserică la sf. liturgie în Dumineci și sărbători.

2. Vărd, salariu anual de 600 cor. și anume: 160 cor. din lada bisericești, 140 cor. din alozii comunali, 300 cor. din repartitie dela popor, locuință în edificiul școlii și lemne de foc necesare.

Instituții învățător, fie definitiv ori provizorie, va avea să conducă cu elevii cântările liturgice în Dumineci și sărbători, să țină școala de repetiție și să instruiască adulții în sările din postul Crăciunului.

Ceice doresc să fie aleși, să se prezente în vre o Duminecă ori sărbătoare în biserică, ca să-și arete dexteritatea în cântări și tipic.

Petițiile instruite cu documentele prescise în regulamentul școlar, sunt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Agnitei, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Agnita, 28 Iunie 1907.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Nr. 7132—1907

[189] 1—3

CONCURS

Lângă neputinciosul paroh din Bacifalu, Toma Frateș, se sistemisează un post de capelan cu drept de succesiune la parohia aceasta de clasa primă (I), pentru ocuparea căruia se scrie concurs cu termen de 60 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele parohiei fasonate la coala B, pentru întregirea venitelor de stat, și eventual ajutoriu din suma destinată pentru capelani.

Suplicele la acest post de capelan sunt de a se înainta în termenul legal la oficiul protopresbiteral al tractului Brașov.

Sibiu, 26 Iunie 1907.

Consistoriul arhidiecezan.

[190] 1—3

Publicare de licitație.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea venerabilul Consistor arhidiecezan dtto 23 Iunie 1907, Nr. 6801 Ept., comuna bisericească gr. or. Arpașul-superior, protopresbiteratul Avrigului comitatul Făgărașului dă în întreprindere edificarea școlii sale pe cale de licitație publică minuendă, ce se va ținea în 15/28 Iulie a. c. la 10 ore a. m. în edificiul școlar din Arpașul-superior. Prețul de strigare este 13,800 cor., cu aceea, că comuna bisericească nu dă nici un fel de material.

Licitanții au să depună vadiu de 10% dela suma de strigare.

Planul și preliminarul de spese

precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. ort. din Arpașul-superior.

Arpașul-superior, 1/14 Iulie 1907.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Popa
paroh.

George Smed
notar.

Nr. 436/1907

Văzut:

Ioan Cădea
protopresbiter.

Nr. 459—1907.

[187] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”, — anume:

1. In Hodac, salariu cor. 600 din cassa bisericești, folosința grădinei școlare, computată 30 cor., cuartir și lemne de foc.

2. In Idicel-sat și Idicel-pădure, salariu câte 600 cor., anume: câte 40 cor. din cassa bisericești, iar restul din repartitie, cuartir și lemne de foc.

3. In Meșterhaza, salariu 600 cor. din cassa bisericești, plătit în două rate semestrale, cuartir și lemne de foc.

4. In Măerău, post împreună cu cantonatul, salariu 600 coroane, cuartir și lemne de foc.

5. In Dumbrava, Murăș-Cueșd și Săcalul de pădure: salariu câte 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

Învățătorii sunt îndatorați a cânta în Dumineci și sărbători sub decursul liturgiei în cor cu școlarii, a instrui și propune în școala de repetiție. Cuincuenalele li-se compută după anii de serviciu, de la aceste școale numai.

Suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se așterne subscrisului oficiu p. u. Deda.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin.
Murăș-Cueșd, 29 Iunie 1907.

In conțelegere cu comitetele parohiale:
Galaction Șagău
protopresbiter.

Nr. 439

[181] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurea se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Mercurea, salariu 800 cor. și relut de cuartir și grădină 200 cor. din cassa episcopiei parohiale.

2. Ludoș, două posturi învățătoresci, salariu câte 600 cor.

Reflecții să fie apti de a înființa și conduce corul bisericesc și a ținea strana, Duminecă și sărbătoare, pentru cari prestațiuni vor primi o remunerație conform destierității lor.

3. Cărpiniș, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

4. Bogatu, salariu 600 cor. din repartitie.

5. Broșteni, salariu 600 cor.

6. Beșinău, salariu 600 cor.

Învățătorii aleși sunt datori a cânta la liturgie cu elevii și a ținea școală de repetiție. Pentru anii serviți la alte școale nu primesc cuincuenalii.

Concurenții își vor așterne rugărilor lor instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Mercurea, 24 Iunie 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurea, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Avram S. Păcurar
protopresbiter.

Ad Nr. pp. 706—1907

[178] 3—3

Concurs repetiț.

In urma veneratului ordin consistorial din 8 luna trec. de sub Nr. 4744 Bis., prin aceasta se publică concurs repetiț pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. a III-a Agribiciu cu filia Căpușul-mare, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh au a-și înainta cererile de concurs în termenul sus arătat, fiind instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu și a se prezenta înaintea alegătorilor, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, la biserică pentru a cânta, eventual a celebra și a cuvânta.

Oficiul protopresbiteral român gr. ort. în conțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 14 Iunie 1907.

Tulliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 1176/1907

[184] 2—3

Licitațiune minuendă.

Comuna politică Porumbacul-vechiu, comitatul Făgăraș, pentru aceasta aduce la cunoștință publică, cumcă în 2 August 1907 st. n. la 10 ore a. m. dă în întreprindere prin licitațiune minuendă edificarea școlii confesionale gr. ort. locale.

Prețul strigării este 8445 cor. 25 fileri.

Reflecții au să depună înainte de începerea licitațiunei un vadiu de 844 cor. 52 fil.

Condițiunile, planul și preliminarul se pot vedea la primăria acestei comune.

Porumbacul-vechiu, 10 Iulie n. 1907.

Primăria comunală.

AVIZ!

Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de

casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui G. Öszy, îmi iau voe a aduce la cunoștința Prea Onoratului Public, că în fabrica mea se execută tot felul de casse, și după toate mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panțerate se execută după cele mai nouă sisteme engleze și americane sigure contra focului și spargerei pentru care dau deplină garanție.

Atrag atențiunea Onoratului Public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material slab, și prin urmare fără valoare.

Rugând pe Prea Onoratul Public pentru binevoitorul sprijin

semnez cu distinsă stimă:

E. Purece,

fabricant de casse.

Sibiu—Nagyszeben, Rosenanger Nr. 9.

[151] 4—12

Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco.

